

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. An sit mortale mentiri in confessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

dicis, *decies, plus, minusve* duo v.g. ad quæ se extendunt illa verba, sunt aliquid paruum ex utroque capite, nempe absolute, & respectivè. Quando verò dicis, *millies, plus, minusve*, ducentum, licet sint aliquid paruum respectivè, sunt tamen aliquid magnum absolute, quæ magnitudo absoluta debet vinci per maiorem multò paritatem respectivam ratione cuius possit intelligi illis verbis, *parum, plus, minusve*. Quod ergo maior est numerus, qui nominatur, eò plus debet distare ab illo pars quæ additur, vel aufertur, ut intelligatur verbis illis; quia quod pars illa est maior in se, eò minùs intelligitur per *parum*, nisi adeo crescat paritas respectiva, ut propter excessum illum possit dici, *parum, plus, vel minus*, id quod in se non est parum, sed magnum. In praxi autem placet id; quod dicebat Menochius, verba illa posse verificari de quinque pro quolibet centenariò; maxime si addantur numero millesimo, vel ultra millesimum; nã si sumus infra millesimum, videtur aliquantulum stricta regula illa; qui enim dicit *centies, plus, minusve*, verù dicit, licet centum & decem vicibus peccasset.

§.6. An sit mortale mentiri in Confessione.

98.
Quæstio est de
mendacio in
re quæ ad
confessionem
pertinet.

Quartum dubium principale esse potest, an mendacium quolibet in confessione peccatorum sit culpa gravis, an vero possit esse levis? Loquimur autem de mendacio in materia pertinente ad confessionem; Nam de mendacio in aliis materiis, licet dicatur in illo loco, & inter confitendum; certum est non accipere gravitatem mortalem ex illa circumstantia temporis, & loci. Certum etiam videtur non esse peccatum grave negare aliquod peccatum, quod nullo modo pertinet ad confessionem præsentem, quia nimirum confessus est iam homo illud in alia confessione nec habet connexionem cum peccatis, quæ nunc confitetur, sicut nec erit mendacium grave negare aliqua venialia, quæ facit. Imò aduertit bene Suarez in præfati disp. 22. sect. 10. n. 5. nec esse veniale id negare, si homo respondeat in sensu debito; quia nimirum, quando reus non iudicè interrogatur, negando delictum, significat solum, se non fecisse ita, ut teneatur in illo foro id faceri. An verò, & cur peccet graviter negans peccata iam confessâ Sacerdoti interroganti in ordine ad præsens peccatum? Diximus supra disputat. 14. sectione 10.

99.
Quid circa
veniale.

Difficilius est, an sit peccatum mortale accusare se de aliquo veniali, quod non fecit? Affirmat Caietan. cum aliis, quos refert Suarez vbi supra num. 6. Communior tamen, & probabilior sententia negat, si tamen dentur alia peccata vera pro materia Sacramenti. Hanc tenent Nauarrus, Sylvester, Angelus, Petrus Soto, & alij quos referunt, & sequuntur Suarez, vbi supra, & Vasquez q. 91. art. 1. dub. 7. & alij Recentes communiter.

Constat autem hæc conclusio ex iis, quæ in simili diximus supra disp. 24. sect. 7. dub. 3. vbi concessimus posse absque peccato gravi aliquem dicere in confessione aliquod veniale, de quo non habeat dolorem sufficientem, dummodò habeat dolorem de aliis peccatis, quæ confitetur. Eadem autem est ratio in hoc casu; nam sicut ibi non fit irreverentia gravis dicendo peccatum, quod non possit esse materia Sacramenti; sic nec in hoc casu erit gravis irreverentia dicere peccatum falsum, quod non possit esse materia Sacramenti; iam enim utrobique datur alia materia; per illud autem mendacium non cogitur Confessarius ad variandum notabiliter iudicium, cum non sit variatio, aut additio in materia gravi. Argumenta, quæ contra hanc sententiam solent afferri, proposuimus, & dissoluimus loco citato, atque

adeo non oportet iterum eadem nunc repetere.

Si verò loquamur de peccato mortali non confessio, certum est, mendacium circa illud esse peccatum grave. Si enim esset peccatum grave, illud taceret, quantum magis erit illud negare, si absque ratione sufficienti fiat. Si enim haberet aliquis causam sufficientem tacendi illud peccatum, posset etiam illud negare. Similiter est peccatum grave fateri aliquod peccatum mortale, quod non fecisti, quidquid velint alij, quos tacito nomine refert Vasquez vbi supra num. 10. Si enim id liceret, posset aliquis absque multo examine augere numerum peccatorum, & ita dicere, quæ fecit, & non fecit, quod est contra mentem omnium fidelium. Ratio autem est, quia variatur in re gravi iudicium confessarij per illam additionem.

Petes, an sit peccatum grave mentiri circa peccatum mortale iam antea confessum, addendo aliquam circumstantiam gravem; vel aliquid simile? videtur esse eadem ratio de illo, de peccato veniali cum neutrum sit materia necessaria; & de hoc diximus disp. 14. sect. 8. Breuiter respondetur esse peccatum grave. Primum quia illud, quod falsò additur, non reputatur, peccatum iam confessum; cum enim sit falsum non est unquam confessum sacramentaliter; quare perinde erit mentiri circa illud, ac si esset circa peccatum nunquam confessum. Secundò, quia siue peccatum illud mortale fuerit antea confessum, siue non, parum refert; Nam in hac confessione datur pro materia huius iudicij, perinde ac si non fuisset antea confessum; atque ideo de eo debet fieri nunc iudicium independentè ab aliis confessionibus. Si ergo mentitur pœnitens in eo, iam facit variari iudicium Confessarij in re gravi pertinet ad materiam huius iudicij. Nec obstat, quod non sit materia necessaria; iam enim datur pro materia huius iudicij, ut iudex de illo iudicet, perinde ac si non esset res iudicata.

Quintum dubium esse potest, an imperfectiones, qualis est, non correspondere inspirationibus divinis, sit materia confessionis, atque ideo laudabiliter faciant pœnitentes, dum de eiusmodi imperfectionibus se accusant. Toletus enim lib. 3. cap. 2. num. 6. inter peccata omissionis numerat divinis inspirationibus non respondere, nec operari aliquod bonum cum possit quis operari, licet non obligetur ex præcepto. Sed ibi nomine præcepti intelligitur illud solum quod obligat ad mortale, ut explicuerat eodem cap. quem modum loquendi usurparunt etiam Scotus in 2. distinct. 21. quæst. 1. §. Dico ergo. Gabriel in quarto dist. 16. quæst. 5. art. 1. notab. 1. & 2. distinct. 22. q. 1. art. 3. dub. 1. Bassolus, Alensis, Magister sent. cum multis ex antiquioribus, quos congerit Salas 2. tom. in 1. tract. 13. disp. 16. sect. 9. Quo loquendi modo non significatur, quod peccatum veniale nullo modo sit contra aliquod divinum præceptum, sed quod non sit graviter, sed leviter; atque ideo, comparatum cum peccato mortali videatur esse analogicè contra præceptum, & non simpliciter, sed solum secundum quid, sicut accidens verè est ens, sed comparatum cum substantia, non dicitur simpliciter ens, sed secundum quid; & creatura, licet verè habeat esse, comparata tamen cum creatore, dicitur quasi non ens, & solus Deus dicere potest: *Ego sum, qui sum*. Unde non debuit hanc Toleti doctrinam ita acriter reprehendere, Ioannes Saracenus in Selectis disput. 7. vbi & in disp. 1. & disp. 6. num. 4. contendit, non esse permitendum pœnitentibus in confessione accusare se quod non consenserint in inspirationibus divinis, quibus à Deo monebantur ad non habendam nimiam sollicitudinem de corporis salute, non querenda alimmenta superflua, sed ut contenti essent habentes necessarios.

necessaria, & quibus tegantur ad non appetendas dignitates, &c. sicut nec debent permittere se accusare, quod transgressi fuerint inspirationem oblatam, quando urgebat occasio violandi præceptum; (hæc enim transgressio inspirationis non est distinctum peccatum ab ipsa transgressione præcepti,) quod non præmiserit examen, nec doleat intensè, prout posset de peccatis; quod Deum non dilexerit quam potuisset intensè, quod in copula cum coniuge, vel alijs verba amatoria, & impudica cum ea fuerit colloquutus, quod in copula illa nimiam delectationem fuerint experti, &c. hæc enim, & similia, cum peccata non sint, non debent afferri ad confessionem. Ita ex prædicto Auctore refert Diana 2. tom. tract. 4. resol. 52.

Verum non debent reprehendi Confessarii, quod poenitentes in iis dicendis non impediunt: tum quia plura ex iis, quæ videntur meræ imperfectiones, non sunt sine aliqua culpa veniali; præsertim si cum communi sententia Thomistarum supponas, non dari actum moralem indifferentem in individuo: ex hoc enim constat, eos omnes actus, qui ex fine honesto non sunt, esse peccata venialia. Tum etiam quia non est necesse, quod omnia, quæ poenitens in confessione dicit, sint determinatè, & absolutè materia absolutionis: multa quippè dicuntur, vel ad maiorem abundantiam, ut notitiam sui magis plenam poenitens Confessario tribuat; unde & beneficia etiam à Deo accepta narrantur, vel ut si quid fortasse culpa, & peccati in iis fuit, id totum per Sacramentum, & absolutionem deleatur. Sicut ergo infirmus omnia medico narrat, ut si quid inueniret curatione dignum, remedium adhibeat: sic poenitens Confessario, qui simul Medicus est, potest absque vitio omnia narrare, etiam imperfectiones, quia ad confessarium magis spectat discernere, quæ sit, & quæ non sit absolutionis materia, & ut Confessarius magis perspectam habeat poenitentis conscientiam, & eò melius de toto eius statu iudicare possit in ordine ad debitum remedium adhibendum.

SECTIO III.

Utrum circumstantiæ aggravantes intra eandem speciem sint necessariò confitende?

Supponimus, circumstantias afferentes novam speciem esse necessariò explicandas, ut definitur in Tridentino sess. 14. cap. 5. & can. 7. v. g. si sit percussio personæ sacræ, circumstantia illa explicanda est, quia transfert peccatum ad novam speciem sacrilegij. Hanc doctrinam limitat, vel explicat Cajetan. in tom. 1. opusculorum tract. 5. quest. 3. ut intelligatur de illis solum speciebus, quæ communiter mediocriter doctis notæ sunt, seu quæ diversum possulant iudicium, ut curentur, non de alijs subtilioribus. Quam limitationem amplecti videntur Cajetanus relectione de poenit. part. 5. §. Ad quartum argumentum respondetur. Nauarr. in c. consideret, de poenitentia dist. 5. num. 17. & 18. & Fagundez lib. 4. de secundo Ecclesiæ præcepto cap. 2. num. 4. Hoc tamen si, ut sonant verba, accipiat, videtur esse contra apertam definitionem Tridentini supra adducti, ubi damnatur, qui dixerit non esse necessariò confiteri circumstantias, quæ peccati speciem mutant. cui doctrinæ, cum uniuersalis sit, opponitur ille, qui dicit, aliquas circumstantias mutantes speciem non esse confitendas. Fortasse illi Auctores magis differunt in modo loquendi, quam in re ipsa à communi doctrina, & loquuntur de speciebus non mo-

P. Ioann. de Lugo de Poenitentia.

ralibus, sed physicis; nam exempla, quæ adducunt, non habent differentiam specificam moralem, sed physicam, & aliunde certum videtur, omnem differentiam specificam moralem deferre ad varian-dum iudicium confessarii; nam idè dicuntur morales, quia in ordine ad considerationem Philosophi, aut Theologi moralis, id est, qui mores considerat, habent diuersitatem notabilem; vel fortasse aliqui horum Auctorum solum volunt excusari per accidens poenitentem à Confessione explicita aliquarum specierum subtiliorum propter maximam difficultatem in iis explicandis, vel dignoscendis, eo quod confessio debeat esse humana, & non metaphysica. De quo, & an debeat interrogare confessarius de iis speciebus, dicemus aliquid infra sess. 14. & dist. 22. sess. 2.

Supponendum secundo, circumstantias illas, quæ supra peccatum aliquod mortale addunt speciem novam peccati, non tamen aggravant mortaliter, sed venialiter, non esse necessariò explicandas, verbi gratia, si aliquis occidit hominem propter vanam gloriam, non est necessariò explicanda circumstantia vanæ gloriæ, licet det speciem novam peccati: quia quod per se non erat materia necessaria, nec etiam erit talis, licet coniungatur cum peccato mortali.

Difficultas est de circumstantiis, quæ non dant novam speciem, sed aggravant notabiliter intra eandem. v. g. si furatus es centum, gravius peccasti, quam qui furatur viginti. Sed tamen intra eandem speciem.

Prima sententia docet, eas circumstantias esse necessariò explicandas. Hanc tenent Altiſidor. Alex. Marsilius, Angel. & alij plures, quos referunt, & sequuntur Suarez dist. 22. sess. 3. Henriquez de poenitent. lib. 2. cap. 7. num. 6. Fagundez ubi supra num. 10. eundem sequitur Thom. Sanch. lib. 2. de calog. cap. 32. num. 39. & lib. 4. cap. 11. num. 24. & alij communiter.

Secunda sententia negat, debere eas circumstantias explicari. Hanc tenet S. Thom. in quarto dist. 16. quæstione. 3. art. 2. gloss. 5. Durand. Gabriel. Palud. Scot. Almainus, Bonaventur. Albert. Antoninus, Adrianus, Nauarrus, & alij plures, quos referunt, & sequuntur Valsquez quæst. 91. art. 1. dub. 2. Reginald. in prax. tom. 1. lib. 6. cap. 5. num. 135. Valentia in præsent. dist. 7. quæst. 11. punct. 1. Lessius lib. 4. de iust. cap. 3. dub. 12. num. 8. quos & alios multos congerit Antonin. Diana tract. 7. de circumst. aggravant. lib. 1. resol. 1. Omitto tertiam sententiam mediam, docentem debere explicari eas circumstantias in peccatis externis, non verò in internis, quia nullum habet fundamentum, licet in eam inclinare videatur Henriquez lib. 2. de poenit. cap. 7. num. 5.

Ex his sententiis, licet prima sit valde probabilis, magis tamen placet secunda. Quæ probatur primò ex Trident. dist. sess. 14. cap. 5. ubi postquam dictum est circumstantias, quæ speciem peccati mutant, esse explicandas, additur impium esse hanc confessionem impossibilem appellare, aut carnificinam conscientie, constat enim nihil aliud à poenitentibus in Ecclesia exigi, &c. Quibus verbis excludi videtur necessitas explicandi alias circumstantias. Cæterum hæc verba non habent illum sensum, non enim dicunt nihil aliud exigi præter id, quod supra explicatum fuerat: sed nihil aliud exigi à poenitentibus, quam ut postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientia sua sinu omnes, & latebras explicauerit, & peccata confiteatur, quibus se Deum offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrant in uniuersum, eadem confessione inclusa intelligantur.

Itaque